

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Mária-főház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. Egy órára . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünneppnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 38-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttéri cikkek garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Rendszerváltozás.

Nézetek azokba a mélységébe, a honnan kiemelkedni készülünk, Borzalmas sülyedés. Fejünk fölött, mintha a firmamentum boltozatán volnának, oly messze távolban ragyognak a szók: *Törvény, Jog, Igazság*. Elérünk-e oda? Van-e elég jó tudónk az emelkedéshez? Hízott kacskák módjára vajjon nem szoktunk-e le teljesen a röpiülésről?

Nem a parlamentet nézem, ámbár az alkotmányos forgalomban ez az intézményünk is dugáru-üzletét fajtja. Már régen nem népképviselőt az ellenőrzésre, hanem kormányzási eszközt a végrehajtó hatalom tultengésére. De nem ezt vizsgálom, mert ez a szerv, összezugsorodott mivoltában is, erőt és életképességet tanusított. Ki tudta állani a maga válságát. Átélte egy belső forradalmat; lerázott nyakáról egy méltatlan vezért; visszavert egy klubmerényletet, mely a Tisza-lex által a parlament lételemét támadta meg és szétépte azon összeesküvés gonosz szálait, melyeket két kormány szőtt gazdasági függetlenségünk élő joga ellen.

Ilyen formán a parlamenti intézmény regeneráló képességet tanusított. Nyugtalanító lázakat állott ki és súlyos lázában nehéz kórványoktól szabaddította meg önmagát. Igen erős bizonyították ez a parlament életképessége mellett. Az a busongó hit, mely a párt-monopolium miatt gyakran előtérbe nyomult: mintha fajunk és közjogi helyzetünk természete alkalmatlanná tenné a nemzetet a parlamenti intézmény betöltésére, a most lefolyt választások küzdelem sikerei után visszaszorították az elméletek ködébe.

Az a másik panasz pedig, mintha az a forradalom megrontotta volna a többségi elvet: minél alaposabb, annál vigasztalóbb. Mert meggondolatlan szajkóbeszéd azt állítani, hogy a többségi akaratnak minden körülmények között és mindenáron érvényesülnie kell. Alkotmányos életben egyetlen hatalom sincs korlát nélkül. Ha volna, akkor nem kerülhetnék ki az abszolutizmust. Kell hát, hogy a többségi akaratnak is korlátja legyen. Van is. Rendes körülmények között a merev ellentétek pártközi kiegyenlítésében áll ez a korlát. Rendkívüli körülmények között, midőn a többség élén olyan vezér áll, a kinek halvány fogalma sincs az elvek és nézetek parlamenti csatájának belső természetéről: szükségképpen a rendkívüli eszközök használata pótolja a kiegyenlítés békés műveletét és szab-

korlátot a többség alkotmányellenes önkényének.

De ismétlem, hogy az a félelmes mélység, a honnan oly távol látszik a Törvény, Jog és Igazság elve, nem a parlamentben mutatkozik. Helyesebben szólva: nemcsak a parlamentben. Sőt a parlament ezuttal regeneráló képességet tudott tanusítani. Am, szemügyre ha vesszük a közélet önkormányzati munkaköreit: a kétségbeejtő aggodalmak hosszú sorozatával kell küzködnünk.

Elméletben és gyakorlatban az önkormányzat a hazafias kötelességek iskolája és az önzetlen köztevékenység műhelye. Mi fiai vagyunk a hazának azon jogvédelem által, melyet nekünk nyújt; a haza pedig mindnyájunknak megszentelt köztulajdona azon kötelességek által, melyek irányában teljesítünk.

A jogvédelem fontos szerve a köz-igazgatás; a köztevékenységben nyilvánuló kötelességek becses fóruma az önkormányzat. De a köz-igazgatást és az önkormányzatot, tehát a jogvédelemnek és a köztevékenységnek szerveit nálunk a századok szükséglete és bölcsesége összeforrasztotta. Miből következik, hogy az egyiknek romlása maga után vonja a másiknak romlását.

Az önkormányzati szerveket mesterségesen elbetegítette Tisza. Ez a szerencsétlen kezű államférfi kiforgatta mivoltából az önkormányzatot, hogy zavartalanul élvezhesse hatalmát. Beelőltotta a korrupció és az erőszak kórványát. Ezzel nemcsak leszerelte a társadalom természetes politikai szerveit, de be is mocskolta. Bánffy alatt ez az elbetegesítő rendszer olyan fokra emelkedett, hogy most már az erkölcsi bélpoklosság undorító látványát tárja föl országunkra. Városok, vármegyék és községek ijesztoleg meg vannak metelyezve. Néhány nemes kivétel csak annál jobban föltüntet a szörnyű sülyedést.

Ez az a mélység, a honnan aggodalmasan pillantunk föl arra a firmamentumra, melynek boltozatán a *Törvény, Jog, Igazság* elve ragyog. Föl tudunk-e emelkedni ebből az irtalmatlan homályból? Önkormányzati szerveink, megrühösödve az elősdiak, kapaszokdók és szédelgők tömegétől, nem emeltyüi többé a közéletnek, hanem a kizsákmányolás ragályfészkei. Alig van sejtelmünk a központban, hogy a jogtörő és korrumpáló rendszer hová aljasította az önkormányzati életet. Itt a sajtónak és parlamentnek éber ellen-

őrzése legalább ruhát kényszerít a viszárlásra. De ott még fátyolt sem visel és festetlen arcczal vigyorog szemérmelen mivoltában. A törvénytelen, jogtalan és igazságtalan eljárás százszorosán súlyosodik a polgárokra a civilizáció hiányának vad durvasága miatt. Elvetemült főispánok és egyéb kaczikák valóságos irtóháborút viselnek a polgári önértzet ellen. Ezeknek az önkénye mindent eltípor, a mi becses az egyénnek. Az üldözésnek legalálalóbb nemeit találták föl a szabad vélekedések elfojtására. Néhány vármegyében oda sülyedtek az állapotok, hogy a főispáni hatalom a párturalomnak valóságos hóhér-institúciója.

Nagymosásra van szükség Magyarországon. Az önkormányzati életet új szellemmel kell fölfrissíteni. A közigazgatást saját föladatának határai közé kell szorítani. A kapaszokdók, elősdiak és szédelgők számát és szerepét redukálni kell. Azok a főispánok, a kik a jogrend botránkövei voltak, kövessék Bánffy politikai megsemmisülését. A többit ki kell tanítani a *Törvény, Jog és Igazság* értelmére. Csak így következik el az óhajtott rendszerváltozás.

Bartha Miklós.

A hajduszoboszlói beszéd.

Kolozsvár, márcz. 18.

Polonyi Géza, a hajduszoboszlói kerület országgyűlési képviselője a kerület székhelyén megjelent választói előtt a napokban beszámoló beszédét mondott.

A függetlenségi pártnak e kiváló tagját az a körülmény készítette a választói előtt való megjelenésre, hogy őket a változott politikai állapotokról személyesen is tájékoztassa.

Polonyi Gézának — mint ismeretes — a lezajlott parlamenti harcban vezető szerepe volt s a mint nagy részt vett ki magának a harezból, épp olyan jelentős szerepet töltött be a béke művének létesítésében.

Polonyi Gézának választói előtt tett nyilatkozataira annál is inkább jogos kíváncsisággal tekinthetők a politikai közvélemény, mert előre tudva volt, hogy a függetlenségi párt politikájában beállandó irányváltatás kérdésében is nyilatkozni fog.

Polonyi Géza tényleg nemcsak érdekes, hanem a párt akcióképességét illetőleg is eseményszámba menő nyilatkozatokat tett.

Beszédének legnevezetesebb részét kétségtelül az képezi, melyben a párt politikai programjának bizonyos irányban való változtatását hangsúlyozta.

Szerinte a függetlenségi párt a most

alapjában megváltozott politikai helyzetből a maga eredeti programjára nézve le kell vonjon bizonyos következtetéseket.

És a mikor ezzel elkészült, akkor gondoskodnia kell módokról, a melyek szerint bizonyos taktikai kérdések egyetemesen megoldhatók.

Polonyi e módok közül egyre kifejezetten rámutatott. És ez az ellenőrzésnek a párt részéről a delegációban való gyakorlása.

És bár maga Polonyi ezt nem tartja a párt elvi programja bármilyen változtatásának s egyszerű taktikai kérdésnek kívánja tekinteni, mégis szükségesnek tartja azt, hogy ennek a kérdésnek eldöntése felett ország-szerzte maguk a függetlenségi érzelmi polgárok határozzanak, s hogy a párthoz tartozó képviselők e mindenesetre komoly akcióban a népakaratra is hivatkozhassanak.

Az „Ellenzék” olvasói előtt kétségtelenül nem látszik új dolognak az a kérdés, melyet Polonyi Géza a szoboszlói választói előtt felvetett.

Ugron Gábor már évek óta hangoztatja annak szükségét, hogy a függetlenségi párt minden fórumon egykezzel az államkormány avagy a közös kormányzat működését ellenőrizni.

Annak idején épen e miatt magában a pártban is azzal gyanúsították Ugron Gábort, hogy a mikor ő készsége fejézi ki a delegációban való részvételre, ugyanakkor megsérti a párt elvi programját, a melyben tudniillik a delegáció, mint közösgyes intézmény kárthatatlan.

Ezek aztán ugy okoskodtak, hogy ha már most a függetlenségi párt olyan intézmény keretében is aktív működést kíván magának biztosítani, az egyértelmű a különben porhorresztó jogintézmény elfogadásával.

Ámde a dolog nem így áll. Sem Ugron Gábor régebben, sem Polonyi Géza a szoboszlói beszéd során soha sem tettek olyan nyilatkozatot, hogy a delegációban való részvételét a pártnak azzal azonosnak látják a párt elvi álláspontjának a feladásával.

Ellenkezőleg Ugron, mint Polonyi világos magyarizátát adták annak, hogy a párt ez elhatározásában a párt eredeti politikai elvein semmi változtatás nem foglaltatik, hanem csak annak a kötelességnek a teljesítése, a melyet a párt a kormányval szemben elvállalt, s a melyet csak is akkor teljesít hiven, ha a kormányzat egész vonalán az államigazgatás minden szervében gyakorolja.

Az, hogy például a delegáció, mint egyike azon jogintézményeknek, a melyet a függetlenségi párt által mindenha kárhozottolt 67-iki kiegyezés létesített — olyan államigazgatási szerv, a melyet a párt a maga

elvi álláspontjánál fogva el nem fogad nem csak, de annak megszüntetése egyik sarkalatos részét képezi a programjának, — hogy a párt ebben a szervezetben már most csak azért, mert magát az intézményt perhoseskálja egyáltalában ne fejthessen ki semmi aktív működést, ezt a párt politikai programja soha sem zárta ki.

Itt ugyanis csak arról van szó, hogy a delegációban történik e oly kormányi, vagy hatalmi ténykedés, a mely a nemzetet bizonyos anyagi vagy egyéb áldozatokra kényszeríti.

Ha igen — a minthogy tényleg úgy van — akkor a függetlenségi párt, a melynek eminens kötelessége a nemzettel szemben a kormány ténykedésnek mennél hatályosabb ellenőrzése — nézetünk szerint nem csak azzal nem valótható, hogy a delegációban való ilyenmü részvételre csak elváltoztatás mellett vállalkozhatik, sőt ellenkezőleg eddig is hiba volt következetesen kitérni a reá háruló kötelességeknek minden vonalon való teljesítése elől tisztán — elvi okokból.

Mindenkinek tudnia kell, hogy különösen pár hét óta ebben az országban óriási változás állott be a politikai és a parlamenti viszonyokban.

Eddig ugyanis például a delegációban a nemzeti párt, mint ellenzék teljesítette az ellenőrzés szerepét. Ma az egyesült kormánypártnak ebben az intézményben nem lenne más ellenőrző kötelessége, mint a néppárt, a melytől pedig hatályosabb ellenőrzés egyáltalán nem várható.

Ez az átalakulás a politikai helyzetben ugyszólván elutasíthatlan kötelességévé teszi a függetlenségi párt nézve azt, hogy elveinek nyílt fentartása mellett az eddig követett taktikai módok közé vegye be azt is, a mely lehetővé teszi rá nézve a most már amugy is óriási párt által támogatott kormányzat a delegációk körébe tartozó ténykedésének a nemzeti érdekek szempontjából való köteles ellenőrzését.

Mihelyt a párt kifejezetten kijelenti, hogy ezzel a lépésével elvi álláspontján változtatni nem kíván, s a delegációban való részvételt egyszerű taktikai kérdésnek tekinteni, akkor senkinek sincs joga elfeladással vádolni a pártot, vagy azokat általában, a kik a pártnak e törekvésével magukat azonosítják.

Mindenesetre tehát csak helyeseljük, hogy Polonyi Géza e kérdés ismét — és most már konkrét alakban — felvetette.

Az is helyes, hogy mielőtt a párt ebben határozná, először magát a nemzetet kérde meg mert hát a nemzetet s e kérdésben a független érzelmi polgárok vannak elsősorban hivatva arra, hogy szükségét látják e a delegációban folyó kormány ténykedés elle-

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1899. Márczius 18.

Petőfi.

(Dithyramb.)

Irta: E. Kovács Gyula, a Petőfi-Társaság tagja. Márczius 15.

A mi zászlónk, kinek a zászlója?
Egy kis hadé, mely a hazát óvja.

Egy kis hadé, melynek minden véte
Lángba borul a vezér nevére.

Melyben minden életadó pára:
Egy-egy eskü a mester szavára.

És a vezér? És a mester? Ki a?
Magyarország leglánglelkűbb fia!

Kiben az ő, napkeleti szellem
Tükröződik leghívebb, legszebben;

Ki hunytaban ránk örök fényt hagyott,
S porában mind, mind csodásában ragyog;

Ki a hazát napként világitja:
A legtisztább, legigazibb szittya!...

Oh, hogy állsz te, fenn e század felett!
Bámúl észak, dél, napnyugat, kelet.

Magasan, tul minden korlátokon;
Kortársad is mind csak távol rokon...

Messzi, fenn, fenn... mely, nagy úr alattad,
Eztán jönnek csak a nagy, — nagyobbak...

Egy, egyetlen, párod, másod nincsen;
Nincs, a ki csak meg is közelítsen.

Szárnyad büszkén kiterülve ragyog:
„Én csak magam, csak egyedül vagyok!...”

Az, független, hajthatatlan, szabad,
Mintha magad alkotád vón', magad!...

És mily fényes, kristálytisza szárny az!
Nem vet arra egy porszem se árnyat.

Ahoz ugyan, fondor, földi érdek
Fellegrényi soha nem is értek;

Egy csapása, egy acél útése:
S még vakitobb lett a tündöklése...

Oh, a nagyság ez óriás arányát
Ellenünk is irigyen csodálják!...

Feddhetlenség, szabadság: mindened!
Gyönyöröd azt néped közt hánened.

S mintha Árpád lett vón' édesapád,
Ugy fogtad föl honod sorsát, javát;

Ugy féltetted helyzet, — létérdekét;
Szomszéd: ellen! Hitelviül hirdeted.

Sírodból is harsogod az utat:
„Hol a nap két, soh'se lesz ott nyugat!

Álljunk ellent a nyugati árnak,
Mint a dícső, hontereemtő árnyak.

Napkeleti lángsugarak születtek,
Órizzük meg ős természetünket.

Verjünk vissza külről minden otyat,
Mi vérünkkel, üdvünkkel nem olvad.

Ha mi divat, ugy legyen csak divat,
Ha üdít, áld, mi belőle kihát.

Csak magyarul, csak magyarán élni,
Nem magyarul semmit se remélni.

Szegesvári csatateri sírom
Üregéből nézni alig bírom,

Hogy vergődöttök, tusakodtok folyvást;
Halálharca az, népem, nem szabadság!

Miért omlott, áradozott vére
Százereknek immár ötven éve?

Szegesvári szörnyű-csatatérén
Miért folyt el az én ifjú vérem?

A mi akkor bennünk vert, cikázott:
Az teremt csak nagy Magyarországot!...

Nem vagyunk mi szegények nagyokban;
De hozzád még nem hasonlítottam

Arány, forma, szép értékre senkit,
Mindnél nagyobb, te, te a legszebbik!...

Igézó vagy, egyszerűn, gyöngéden;
Megragadó, vad, szilaj fűnségben;

Megdőböntő merevült dazsóban,
Féltelenség, — zárkózottságodban.

Szellemednek nincs egy elhajlása,
Lánglelkednek egy kiesillanása,

Melynek fényén, árnyán vagy homályán
Az örök lényt ne sejténem, csodálnám!...

Vannak nagyok, kik könyvekben élnek;
Te — verésim a szívek, veséknek;

Érzéseid, gondolatid árja,
Nemzedékek ereit átjárja,

S századaink folyamán keresztül!
A fiakban meg-meg, végigrezdül!

Dalaidon ki-kítör a lélek:
„Ó én bennem, én meg benne élek!...”

Míg a földön egy magyar szív dobban,
Abban a te lobogásod ott van.

Ezért zászlónk a te büvös neved!
S vagyunk elszánt bajnokaid neked!

Ezért lettél világitó tornyunk,
Rólad tudják, hogy e tájon forgunk;

A föld szélén, ha ki minket kémtel:
Rád mutatnak! S a Petőfi nével

Országunkra rátalálnak onnan;
„Hol az a láng: Magyarország ott van.”

Rólad tünnünk a világ szemébe:
Magyarország örök dícsősége!...

Egy modern Antonio.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék” részére fordította: AMICA.

XIII.

(Folytatás.) (37)

A férje hátamögé állott. Szemei könyvekkel teltek meg, amint a kép romjára nézett. Az egyik pompásan festett kép sérteletlenül maradt. Rut ugyan abban a helyzetben tartotta a saját kezét és látta, hogy az mily hűsögesen volt utánozva és faldokló hangon mondta.

— Ha a kezeket, csupán a kezeket hagytad volna meg, mint tanulmány, hasznosok lehettek volna. Azok oly szépek, oly jól sikerültek, nemde?

Senki sem mondott „Igent” csak Forrester: ő egész hével monta azt a szót. — Szerelmem, azért kár sírni — mondta Dick.

— Én nem sírok. — válaszolá Rut, nyugodtan nézve a férjére.

Amint a kalapját igazgatta, Hortenz megszólította Forresteret. Ő kegyes hangulatban volt és hajlandó az ifjaval kacérkodni.

— Monsieur, ön még nem látogatott meg, — mondta, ámbár én meghívtam.

— Nem, — válaszolá Miles nyugodtan. Mademoiselle mentsen ki — én el vagyok foglalva a dolgaimmal.

— Az elfoglalt férfi talál időt a Kewi kirándulásokra, nem de? — kérde.

— Ugy látszik, hogy talál, miután én ott voltam, — volt a válasz.

— És ön itt marad ebéden?

— Nem maradok — lekisérem kegyedet komájához.

mat adtam nekéd, hogy soha senkit nem fogok neked ajánlani. Híreszteld el ezt föllem: — mert különben nem maradhatok meg az országban. S jó sikere volt.

... Hat én is úgy teszek, a hogy a generális mondta...

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, március 18.

Kossuth gyásznapja.

Hét-főn lesz öt éve annak, hogy Kossuth Lajos, a legigazabb magyar Turinban örök álomra hunyta szemeit. Ez évforduló alkalmából a 48—49-es honvéd egylet választással és az egyetemi ifjuság holnap, vasárnap délután 3 órakor a Széchenyi-téri Tornavivő nagy termében gyásznapot rendez, melyre Kolozsvár hazafias közönségét tisztelettel meghívja: Műsor: 1. Hymnus. Éneklés az egyetemi kör dalgylete. 2. Elnöki megnyitó. Tartja: Szabó Samu, a honvéd egylet elnöke. 3. Emlékbeszéd. Tartja: Bíró Balázs, joghallgató. 4. Kossuth nóta. Éneklés az egyetemi kör dalgylete. 5. Alkalmi költemény. Szavalja: Szele Béla, tanárjelölt. 6. Gyászdalok. Játssza: Csikai Gyuri zenekara.

Egyhangú választás. Rög nem volt Kolozsvárt egyhangú országgyűlési képviselő választás. 1882 óta, mikor a függetlenségi párt győzött mindkét körletben, mindig állított a függetlenségi párt jelöltet a kormánypárttal szemben. Most, 17 év után fog megtörténni először, hogy a függetlenségi párt méltányolva Hegedűs Sándor érdekeit, nem léptett fel senkit ellene, s így egyhangú választás fog lenni. A tokányszag tehát nem fogja megfertőzni a levegőt, a Judás pénzre áhító kortések pedig szaraz torokkal, üres zsebbel fognak elmékedni az új éra felütésén.

Függetlenségi kör Kolozsvárt. A kolozsvári függetlenségi párt intéző bizottságának azon elhatározása, hogy egy függetlenségi kört létesít, nagy lelkesedést kellett városunk független polgársága körében s az ellenzéknek közlebről tartott öröm lakomáján, a jelen voltak egyhangulag kifejezést is adtak annak, hogy az intéző bizottság gondoskodik a kör mielőbbi létesüléséről. Ennek következtében az intéző bizottság már megkezdte az előmunkálatokat s rövid idő alatt felszólítást fog intézni a polgársághoz, hogy a kik tagjai ohajtanak lenni, ebbeli szándékukat tudassák tájékozás végett az intéző bizottsággal.

Hol az igazság? Vettük a következő sorokat: „Az „Ellenzék” egyik korábbi számában figyelmre méltatta az első körlet szabadlevél pártjának jelölésén mondott beszédemet, s bizony kegyetlenül bánt el velem miatta. Noha szembeszökő volt a tévedése, mégis szó nélkül elfütem. A „M. P.” védelmébe vett, mire az „Ellenzék” tegnapi számában fenntartja előbbi kijelentését, melyet még megerősít azzal, hogy: —

Dr. Haller Károly ur pedig tisztán hallható módon és egyenesen azzal motíválva a jelölésről való visszavonását, hogy erre csak akkor határozta magát, a mikor megtudta, hogy az *Ellenzék* is állít jelöltet, csak akkor látta veszélyeztetve a pártgyűlést, s ennek tudatában vonult vissza a jelölésről.

Ez a Haller ur által megfogalmazott beszédben nem foglaltatik ugyan, de *igenis benne volt* abban a beszédben, a melyet elmondott.

Ezennel kijelentem, hogy a „M. P.”-ban közölt, s az „Ellenzék”-nek is beküldött beszédemet szövegéről szóra épen ugyanondtam el. Ellenzék szót ebben még ki sem ejtettem. A tudósító vagy tévedett, vagy ott nem volt. Hogy a jelölés megtörténte után szóltam az Ellenzéknek, nem e név alatt tettem, hanem a kolozsvári függetlenségi pártnak neveztem, mikor t. i. a választásra vonatkozó előkészületekről szóltam, kijelentettem, hogy tisztelettel és elismeréssel fogadjuk a kolozsvári függetlenségi párt ama kijelentését, hogy Hegedűs Sándorral szemben jelöltet állítani nem fog, s miután e kijelentése hivatalos alakban az „Ellenzék”-ben megjelent, lovakig kötelességünk ellenzék politikáinak iránt bizalommal viseltetni, s minden nagyobb akcióitól tartózkodni. Nem képzelttem, hogy „ezen mindenki megbotránkozott volna.”

Dr. Haller Károly.

Gondnokság alá helyezett gyilkos. Weber Albert volt m.-örvényesi orvos, a ki a múlt tavaszon Balázs helybéli földész nejt megölte és a kit vitás állmebéli állapota megfigyelése végett elszállították volt a n.-szébeni tébolyházba, — az ottani igazgató főorvos bizonyítványára alapján, mint alkohol mérgezés következtében beszámíthatatlant, gondnokság alá helyezte a kir. törvényesek.

Ésküvő. Liptai Sándor ráczkevei szolgabíró ma lépett házassági frigyre özv. Apáti Istvánó bájos leányával, Apáti Vilmaival. A szertartást Nagy Mór anyakönyvezető végezte. Tanúk voltak: Obál Ferenc nyugalm. fővárosi tisztú főügyész és dr. Apáti Árpád tisztú ügyész. A polgári házasságkötés után az új pár a főtéri templomba ment, a hol reájuk adták az egyházi áldást.

Kerékpár és suszter-stikli. Kolozsvárt a Széchenyi-téren esett meg tegnap a következő eset. Egy kerékpáros ur bemegy a Széchenyi-téri gyümölcs piacra, ahol egyik üzlethelyiségbe. Megelőzőleg a kerék-

párját oda támasztotta az egyik gyümölcs áruló kofa asztalához. Meglátja a gazdátlan biciklit egyik ott ügyleg suszterinas, s rögtön kész volt a tréfával. Oda áll a kofa asztala elé, s a mig ez a szomszédjával beszélget a kerékpárt odaköti a kofaasztalának egyik lábához, s mint a ki jól végezte a dolgát hirtelen odább áll s bizonyos távolságból — várja a fejleményeket. És a suszter-pub jól számított. Csakhamar jön a kerékpár gazdája, hirtelen felpattant a gépre s megindítja. Ebben a pillanatban felborul a kofa asztala, s a rajta lévő alma és narancs messze szétgurul a földön. Egét verő obagatásban tör ki a károsult kofa. Torkaszakadtából szítja a kerékpáros urat. Rendőrt kiált. Mialatt a gyümölcsöt szedegette, a kerékpáros ur elvárja a köteleket gyorsan tovaíramlik. A piac tének egyik sarkán meghúzódott suszterinas pedig markába nevet és titkon gyönyörködik a legujabb suszterstikli pompás sikerén.

A kolozsvári Egyetemi Kör dalárdája ma este fél 8 órakor a bölcsészeti kar (régii Vármegyeház) II. számú termében a holnapi gyásznapelyen előadandó énekek próbát tart, melyre az összes tagok kéretnek megjelenni.

Szerenád. Bölöny Józsefnek, a kolozsvári színház intendánsának, ma este, nevenapja alkalmából, a kolozsvári Dalkör szerenádát ad.

Kirándulás az Ugron meghallgatására. A ma reggeli számolvölgyi vonattal egy nagyobb társaság indult Kolozsvárról Szilágy-Somlyóra, hogy Ugron Gábor programbeszédét meghallgathassák. Igen sokan Kolozsvárról s a környékből kocsin is indultak. A holnap reggeli gyorsvonattal Csucsra felé is indul egy társaság mely Csesztől — Szilágy-Somlyóig előre oda indult kocsival fogja az utat megtenni. E társaságban Putnok Domokos nagybirtokos, továbbá az Ellenzék szerkesztőségének több tagja fog indulni. A programbeszédet d. u. 3 órakor tartja Ugron Gábor és így a ki kora reggel indul Kolozsvárról, kocsiával ki érhet.

Zoványi Jenő, tiszta földvári ev. ref. lelkész, ki Kolozsvárt több éven keresztül volt köztisztelőben álló ref. pap s kit egyenes jelleme, független meggyőződéséről a hívek osztatlán tisztelték, szerettek és becsülték, a napokban Kolozsvárra érkezett.

Zoványi Jenő a mai számolvölgyi vonattal szülőföldjére, Szilágy-Somlyóra utazott, hogy része legyen abban az örömben, melyet Szilágy-Somlyó választó körlet közönsége az által érez, hogy Ugron Gábot, a független Magyarország eszméjének egyik legkiválóbb bajnokát üdvözölheti, mint képviselő jelöltjét.

Tüzoltók gyűlése. A kolozsvári önkéntes tűzoltó-egylet parancsnoksága 1899. évi március hó 21-én, délután fél 7 órakor a tűzoltó-laktanya helyiségében gyűlést tart. A gyűlésen több egyélt ügyet fognak tárgyalni.

Rend, csend és béke legyen! Ez a Szvacsina polgármester által kifejezett közhajlás. Ennek kifejezésre jutását szikességé tette az a veredés, melyet a Feiltsch báró „alkotmányos eszközökkel” történt megválasztása alkalmával, rendőrök és munkások inscenizáltak. Az ily kihágások megakadályozása tekintetéből a személyi biztonság és a közrend fenntartására a közönség segítségét kéri. Csoportosulás elkerülésére, cselédek otthon tartására kéri a gazdákat.

Virágbazár. Kolozsvári jótékony nőegylet által rendezett virágbazárt tegnap délután nagy érdeklődés és tömeges részvétel mellett nyitották meg. A rendező bizottságot alkotó hölgyek már kora délután megkezdtek a maguk üdvös munkáját. Folyt a rendezés műve lelkesen és nagy buzgalommal, csakhamar együtt voltak a virágúrs leányok is, a kik mindenha olyan lelkes odaadással segítik meg a jótékonykodó hölgyeket ebben a nehéz munkájukban. Négy órakor a népzenekar rázendített egy dalra s a vígadó terme kezdett élni. Öt óra után már tömegesen érkezett a közönség. Fél 6 órakor a helyi honvéd zenekar Borsai karnagy vezénylete mellett hangversenyezett. Ez alatt élénken folyt a virág vásár. Hét és 8 óra között volt a legélénkebb a vásár; a terem egészen megtelt közönséggel. A büffet is nagy keresletnek örvendett. A felszolgálat most is Kolozsvár bájos leányai végezték, mindenkinek a teljes megelégedésére. Kilencz óra felé oszlott el a társaság. E helyen még megemlítjük, hogy a honvéd zenekar hatásos játéka mindenkinek éleuk tetszésével találkozott; sokat tapsoltak a derék zenészeket. A hangverseny műsorán a következő érdekes zenedarabok állottak:

1. Nyitány: „Éjjeli szállás Granadában” operához Kreutzer. 2. Az aranyos! keringő Waldteufel. 3. Nagy ábránd „Eugen Onegin” operából Tschaiowsky. 4. Részletek „Csárdás” balletből Stojanovits. 5. Románca „Mignon” operából, szárnykürt solo Thomas. 6. Nagy egyveleg „Gésák” operettből Jones Sidney.

Hangverseny a virág-bazárban. A tegnap megnyitott virágbazárban holnap délután a Kolozsvárt állomásozó 51-ik gyalogezred zenekara fog hangversenyezni.

Elég a csuszásból. A mióta Széll Kálmán a miniszterelnökséget, Hegedűs Sándor

a kereskedelmi miniszteri tárczát átvette, naponta százakra menő küldöttségek keresik fel a fővárosból és vidékről, hogy hizelegjenek, s hogy e kiváló férfiak jóindulatát a maguk részére biztosítsák. A küldöttségek kora délelőttől este 8—9 óráig hivatalos ostrom alá veszik a miniszterek hivatalos büroiót és ez által sem ők sem az elnöki osztályok tagjai miattuk nem dolgozhatnak. Persze a szervillizmus eme rabszolgái nem törődnek azzal, hogy miattuk az országgyűlei szenvednek, náluk a földög az, hogy mint eddig hízélgéssel a Bánffy kegyeibe becsesempésztek magukat, azoképen most Széll Kálmán, Hegedűsnél biztosítsák a maguk részére a husos fazék körül a pozíciót.

E deputációk invázióját végre meg sokalták s mint az „E-s” írja, egy udvarias körlevélben köszönik meg a miniszterelnök az előlegezett megtisztelő bizalom nyilatkozatát.

Egyuttal azonban a körlevélben a következő bizalmas sorokat intézi:

„Midőn ezt ismételve hálásan elismerem, felhívom Méltóságod figyelmét arra, hogy most már a parlamenti tanácskozások is rendes folyamatban levén, a kormányzat teendői s egyéb nagyobb fontosságú ügyek egész időnként annyira igénybe veszik, hogy a tisztelő küldöttségek fogadásának annyi figyelmet és időt szentelni, a mennyit magunk is ohajtanánk, alig vagyunk képesek, czélszerűnek látom tehát ez okból, hogy Méltóságod a vezetése alatti törvényhatóság területén oda működni sziveskedjék, hogy az üdvözölő s tisztelő bizalmi nyilatkozatok ezentul egyes ritkább és fontosabb esetek kivételével ne küldöttségek, hanem feliratok útján juttatassanak el mind hozzám, mind miniszter-társaimhoz. — Kelt stb. (Aláírva) Széll, min. elnök.”

Főispáni változás. A M-g hire után, hogy gr. Haller János, Udvarhely megye főispánja lemondott az állásáról, erősen megindultak a kombinációk a jelöltekre nézve. Sz.-Udvarhelyről a mai postával ez ügyre vonatkozólag a következő hírt vettük: Gróf Haller főispán lemondása, ha ugyan igaz, igen sok mungot fog gyászba borítani, mert egy új főispán bizonyára nagy tisztítást fog rendezni a vármegyében. Igen sokan azt vélik, hogy Ugron János, volt alispánt fogják mintegy elégtétellül kinevezni. Mások azt hiszik, hogy egy teljesen neutrális embert ültetnek a főispáni székbe. Nő de, majd megmutatja a jövő.

Egy volt képviselő letartóztatása. Egy egész sereg embert tartóztatott le a rendőrség, a mely már egy hét óta keresi Pribieszkó Rezső bélyegtolvaj büntársait. Pribieszkó volt kereskedőség az államnyomdából valami csekély hibáért kiselejtett bélyeg-iveket árusított el, de rajtaszedett, mert egy trafikós nő följelentette. A rendőrség házkutatást tartott Pribieszkó lakásán, a Stáhl-utca 5. száma alatt s ott tizezer darab ötkrajczáros bélyeget talált. Nyilvánvaló lett, hogy Pribieszkónak büntársai vannak vagy az államnyomdában, vagy abban a külön bizottságban, a mely a kiselejtett bélyegiveket meg szokta semmisíteni.

Zárdy József, az államnyomda igazgatója kijelentette másnap, hogy a kiselejtett iverék nem maradnak az államnyomdában, hanem egy független bizottság kapja meg az iverket. Bérczy Béla rendőrkapitány vezelte a vizsgálatot s mindenkéltől megtudta, hogy milyen eljárással semmisítik meg a kiselejtett bélyegiveket. Az eljárás ez: a kinevezett bizottság elviszi az elrontott bélyegiveket az ó-budai Drasche-féle téglagyárba s ott kellő felügyelettel elégetik.

A felügyelettel egy Gasperek nevű munkavezető volt megbízva, a ki hosszas vallatás után elmondta, hogy őt és három munkását megvesztegették az urak, hogy a bélyegivek egy részt adja át nekik. Az urak alatt Pribieszkó érlette s egy másik büntársát, a kit, mint az államnyomda igazgatóját mutattak be neki.

A rendőrkapitány egy hét alatt teljesen megoldotta a esomót. Megtudta, hogy az az ur, a kit az államnyomda igazgatójának mutattak be, Szecsődy Kálmán pénzügyminiszteri számvizsgáló, volt országgyűlési képviselő, a ki Vasvár megye körmendi körületét képviselte több cikluson keresztül függetlenségi programmal, de 1892-ben kibukott s akkor került a pénzügyminisztériumba.

Bérczy Béla rendőrkapitány az éjszaka kihajtatott a X. kerületi Hattyu-útczába, a hol Szecsődy lakik s őt is, meg a feleségét is letartóztatta s bevittette a főkapitányságra. A bélyegtolvaj banda többi tagja szintén kézrekerült. Ezeknek névsora: Kuhinka Károly joghallgató, Szecsődy né jóbarátja, Gasperek munkavezető, Fáy Mihály volt kávé és ennek felesége.

A bélyeglopás már évek óta folyt s tömörked mennyiségű került a kiselejtett bélyegekből a bűnös emberek kezén forgalomba. Az a tizezer bélyeg, a melyet Pribieszkónál lefogaltak, szintén a Drasche-féle téglagyárból való s az a hibája, hogy a korona meg van fordítva, mit azonban csak a nagyon gyakorlott szem vesz észre.

Ujjal itélet egy borhamisító felett. Jó volna hatalmas üveg edényeket készíttetni, azokat megtölteni, jó fele spirittussal s minden elitől borhamisítót egy-egy ilyen üveg edényben spirittusban elhelyezni valamely középületben, hogy a jövendő népe bámulhassa őket. A jövendő évezred tudosa előadást tartana róla. Elmondaná, hogy ezt

is embernek teremtette a természet, de miután valami mérges folyadékot csinált, a mivel embertársait megcsalta, egészségüket tönkre tette, életüket megrövidítette, így kellett bűnhődni és például szolgálni mások elrettentésére. Most olvassuk egy borászati szaklapban, hogy Lengylen József és fia marczali termény és borkereskedő cég tulajdonosát, a ki vallására nézve izraelita, borhamisításáért 300 frt büntetésre és különböző költségek megtérítésére ítélte a belügyminiszter. Ez az ítélet jogérvényes ugyan, de nagyon enyhe. Jó lesz azonban az ilyen beszámázott „Lengyelek” pénzéből nem vásárolni bort.

Érdekes végtárgyalás folyt le a napokban a m.-vásárhelyi kir. törvényszék előtt. Vádolt Diosy nevű madarasi birtokos volt, a kit emberölés gyanuja miatt helyezték vád alá. Az a gyanu merült fel ugyanis, hogy ez év januárjában egy oláh parasztlányt megölt. Diosy beismerte az ölés tényét, de azzal védekezett, hogy az illető legény őt az uton megtámadta, feltartóztatta, bántalmazta és így ő cselekményét önvédelemből követte el. A törvényszék el is fogadta a védekezést és felmentette a vádlottat, kit igen érdekes beszédben Fenyvessy Soma dr. ügyvéd védelmezett. A vádat Stupjár ügyész képviselte.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai és sürgöny-levelei.)

A kérvény bizottságból.

Budapest, márc. 18.

A képviselőház kérvényi bizottsága Radocza János elnökelete alatt tegnap ülést tartott, melyen a kormány részéről Széll miniszterelnök, Fejérváry báró, Lukács, Walliss, Darányi és Plósz Sándor miniszterek, Zsilinszky és Schmidt államtitkárok voltak jelen. A bizottság tárgyalás alá vette a képviselőházhoz érkezett feliratok és kérvények tizedik sorsjegyzékét (előadó Molnár Béla.) Az előadó indítványához képest elhatározta a bizottság, hogy irratárba helyezését hozza javaslatba: 134 kérvénynek, melyek a politikai, gazdasági és erkölcsi bajok orvoslására, 496 kérvénynek, melyek a Tisza-féle törvényjavaslatra, 824 kérvénynek, melyek az alkotmányellenes kormányzásra és 67 kérvénynek, melyek a képviselőház tanácskozási rendjének helyreállítására vonatkoznak. Szintén irratárba helyezendőnek határozta a bizottság a letartóztatott kerület választóinak azt a kérését, hogy az ő országgyűlési képviselőjüknek, Lepsényi Miklósnak a mandátuma megszüntnek mondassék ki. A miniszterelnök útján a kormányának adtak ki több törvényhatóságnak az iránt való felterjesztései, hogy dicsőült Erzsébet királyné emlékezetének megörökítésére vétsék meg a genfi Beau-Rivage szálló, építtessék fogadalmi templom és a svájci szövetség területén levő anarchisták megfékezésére nemzetközi uton intézkedések tétessenek. A sorsjegyzékben foglalt többi felirat és kérvény legnagyobb részben az előadó javaslatai szerint az egyes minisztereknek adatott ki s ezzel az ülést véget ért.

A Szecsődy-féle bélyegsikkasztáshoz. Budapest, márc. 18. Szecsődy ügy intézte a dolgot, hogy mikor az államnyomda átadta a kiselejtett bélyegveket, külön csomagokba rakta a kevésbbé rosszakat, egy munkással összebeszélve, a gyárban több kályhát befűtöttek, de egyet fűtellen hagytak és abba dobálták ezeket, melyeket a bizottság távozta után kiszédték és értékesítették.

Több év óta hatvanezer frt árú bélyeg selejteztetett ki, hogy mennyit sikkasztottak, nem lehet tudni. Szecsődy nejt is letartóztatták.

Szecsődy egyszer megfigyeltében is volt, a mikor egy bankárt, ki állítólag tönkre tette, úgy akart elpusztítani, hogy kapujában várta és puskaporral fölakarta robbantani.

Halálozás.

Bpest, márc. 18.

Csemegi Károly, a kuria volt elnöke, ma reggel meghalt.

Zarandoklás Mekkába.

Budapest, márc. 17.

Bosznia és Herzegovina mohamedán lakossága évről-évre mind kisebb számmal zarandokol Mekkába és Medinába, mindazon által még mindig elég jelentékeny azok száma, a kik a hosszú utat megteszik, hogy vallási kegyeletük adóját lerójják. Minthogy Djeddában az idén a pestis uralkodik, az országos kormány minden intézkedést megtett, hogy a

netán már elindult mohamedánok vissza érkezésükön a legszigorubb vesztegzárnak és egyéb óvó intézkedéseknek vetessenek alá, nehogy a zarandoklók a járványt behurcolják.

Három torpedónaszád elpusztulása.

London márc. 17.

A „Daily Telegraph”-nak jelentik New-Yorkból, hogy Észak-Karolina partjain három torpedónaszád esülyedt.

Svájcz háztartása.

Bern, márc. 17.

Az állami zárószámadás a múlt évről 97,277,453 frank bevételt és 94,109,942 frank kiadást mutat ki, a bevétel fölösleg tehát 1,167,511 frank.

Széll Bécsben.

Budapest, márc. 17.

Széll Kálmán miniszterelnök, mint-hogy jelenléte a képviselőházban, a kisebb tárczák és belügyi tárcza költségvetésének tárgyalásánál szükséges, csak ezek elintézése után fog Bécsbe utazni, hogy az eddig elhalasztott tisztelgéseket a királyi ház tagjainál megtehesse.

Kihallgatás.

Budapest, márc. 17.

Széll Kálmán miniszterelnök az általános kihallgatást a belügyminisztériumban tartja minden héten csütörtökön délután 4—5 óra között. Az első általános kihallgatás jövő csütörtökön, azaz folyó hó 23-án lesz.

Országgyűlés.

Budapest, márc. 18.

A képviselőház mai ülésén folytatták a költségvetés tárgyalását.

Bartha Ödön polemizál Széllle s azt mondja, hogy az az állvány, melyre a kormánypart helyezkedett, össze fog történi.

Kikel minden kartell ellen. 30 év óta nem mi, hanem Ausztria fejlődött.

Feltűnően ostromozza a közigazgatást.

Bartha Ödön után a vita bezárattott.

Széll beszélt ezután, reflektálva Bartha Ödön felszólalására.

Azt is vitatja, hogy a 67-es törvény alapján áll szigoruan.

Ezután általánosságban elfogadta a költségvetést.

Átértek a részletekre.

Ettel során Polonyi, Komjáthy és Major Ferencz, majd Széll Kálmán beszéltek.

Hétfőn folytatják a részletes tárgyalást.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felölös szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.

Fontos tudni!

A n. é. közönségnek, hogy a tavaszi és nyári árú újdonságok megérkeztek. Különösen női, férfi és gyermek-czipók, férfé és flu-kalapok, ingek, gallérok, kszelők, nyakkendők, keztyűk, nap- és esernyők, harisnyák, dus választékban, mérsékelt szabott árak.

Sipos Testvérek,

czipó, kalap és férfi-dívat

áruraktára.

(2—) Kolozsvárt, Belmagyar u. 3. sz.

Van szerencsém a nagyjérdemű közönség b. tudomására hozni, miszerint 6 év óta

ALBERT JÓZSEF

szobafestő- és mázólo cégét folytatva üzletemet a 20 év óta fennálló és jó hírnévnek örvendő

HAAS JÁNOS

szobafestő- és mázólo üzletével egyesítettem.

Külföldi utamból hazatérve, üzletemet a legelső munka-erővel gyarapítva, a mai korak megfelelő legdicsesebb szobafestő- és mázólo munkálatokat elválok, biztosítva t. megrendelőimet, miszerint törekvésem leend ugy, mint eddig, ezután is a legmagasabb igényeknek teljesen megfelelni.

A nagyjérdemű közönség becses partfogásába ajánlva magam, maradtam

alázatos szolgáluk

ALBERT JÓZSEF,

szobafestő- és mázólo.

2—4 Nagy-utca 2. sz. saját ház.

